

MŪSŲ LIETUVA

NR. 47 (1373) XXVI. 1974 M. LAPKRITIS - NOVEMBRO 21 D. 70 centavų
R. Juatindiba, 20 - Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP. Tel. 273-0338

BRAZILIJA

Lapkričio 15 rinkimai žymiai pakeitė politinę partijų padėtį. Nors galūtiniai rezultatai bus pranešti vėliau, bet jau dabar aišku, kad opozicijos partija, MDB, pakilo. MDB pirmą vietą užėmė 18 estadų senatorių rinkimuose, o São Paule jos pergalė yra pilna, tiek sostinėje, tiek provincijoje.

Ivairiose valstijose padidėjo MDB atstovų skaičius seimuose. Arenos gubernatoriai turės skaitytis su kitos partijos dauguma São Paulo ir kituose estaduose.

Visame krašte rinkimai ramiai, tvarkingai praėjo, bet net ir MDB vadovai stebisi jiems taip smarkiai palankiais daviniais. São Paulo senatoriumi išrinktas Orestes Quercia, buvęs Campinas prefeitas.

Meningito epidemija truputį atslūgo. Dar daugiau sumažėjo, kur, ypač mokyklose, buvo skiepyta. Betgi, kol dauguma dar neskiepyta, negalima sakyti, kad pavojus jau praėjęs. Rio de Janeire, pavyzdžiui, meningito aukos padidėjo - per šio mėnesio pirmąsias 11 dienų ligoninėse mirė jau 12 asmenų.

Benzinas galėtų atpigti, jei arabai patvirtintų Saudi Arabijos pasiūlymą numazinti 3,5 nuošimčiais benzino kainą.

Ateinantį vasario mėnesį Brazilijoj lankysis Saudi Arabijos valdovas Faisalas. Brazilija pradėjo su arabais didelius prekybinius-ekonominius santykius.

Pasaulyje

ANGOLA

Afrikoj vis neramu. Angolos sostinėj Luandoj kelias dienas tęsėsi riaušės, per kurias krito virš šimto asmenų. Jų dauguma - negrai, kurie kovoja ne tik prieš baltuosius, o ir tarpusavyj, susiskirstę į tris tautines partijas; mat, kiekvienas nori valdyti.

Artimieji Rytai

„Jaučiu, kad einam prie naujo karo“, pripažino Shulamit Aloni, vienintelė moteris naujoje Izraelio valdžioje. Mat, aštuoniolika arabų kraštų atstovų, susirinkusių „arabų viršūnių“ pasitarimui Rabate, nepramatė jokios taikos su Izraeliu. Priešingai, pripažino Palestinos teroristų vadą, Arafatą, kaip naujos palestiniečių valstybės kūrėją. O Arafato tikslas - nuo pripažinto terorizmo prieti prie pripažintos atstovybės Suvienytose Tautose, sukūrus atskirą 3 milijonų gyventojų valstybę Izraelio pašonėj, Jordano pakrantėj.

Argentina

Albertas Villar, federalinės policijos viršininkas, tragiškai žuvo, manoma, per teroristų rankas. Tai vienas didžiausių smūgių dabartinės valdžios struktūrai. Juk jis buvo 18.000 policininkų viršininkas, ir turėjo susekti, išaiškinti ir suimti teroristus. O žuvo tuo momentu, kai tikėjosi galįs nors valandžiukę ramiai pailsėti. Sėdo Lujano upėj į motorinę valtį kartu su žmona pasivažinėti. Bet valtis sprogo ir tik du lavonai atsidūrė vandeny.

Neramumai ir trūkumas saugumo priverčia net ir mokinius apieisti pamokas. Ir daug mokytojų atsisako eiti į mokyklas, kadangi anoniminiai grąšomi mirtimi. Tad policija turi saugoti nuo teroristų net ir vaikus.

JAV - bės

Praėjusių rinkimų rezultatai parodė didelį amerikiečių nusistatymą prieš dabartinę respublikonų politiką. 62 nuošimčiai amerikiečių visiškai nebalsavo. Smarkiai iškilo demokratų partija. Kas respublikonus atstūmė, tai „Watergate ir hamburgeris“, būtent vidinė politika ir vis kylanti maisto produktų kaina.

Tačiau pats prezidentas Fordas nesijaučia pralaimėjęs - ir prašo Kongresą bendradarbiauti.

SVEIKINAME SIMĄ KUDIRKĄ AMERIKOJE

Buvo sutiktas tyliai, nedaug kas žinojo
apie jo atvykimą į New Yorką

„Pagaliau troškimai išsipildė, ir Simas Kudirka, prezidento Fordo asmeniniu įsikišimu, pirmą naktį nakvojo Amerikoje“, rašė vakar Michael McGuire. „Chicago Tribune“ korespondentas. Fordas padarė intervenciją Brežnevui, prašydamas, kad tas netrukdytų Kudirkos šeimai išvykti.

Kudirka su žmona, motina ir dviem vaikais antradienio vėlai vakare atvyko į JFK aerodromą New Yorke ir sustojo dr. Rolando ir Gražinos Paegle šeimoje, Locust, N. J. Su jais buvo ir du Valstybės departamento atstovai. „Jis labai išvargęs, paskutinės kelios dienos buvo labai įtemptos“, sakė Gražina korespondentui. Su Kudirka telefonu buvo susisiekęs iš Chicago ir kongresmanas Robert Hanrahan. Kudirka jam padėkojęs: „Prašau priimti mano šilčiausią padėką už Jūsų pastangas išsilaisvinti iš barbariškos sovietų valdžios“.

AP jo atvykimą paskelbė visai spaudai ir sakė, kad aerodrome buvo nedaug jį pasitikiusių lietuvių, mažai kas žinojo jo atvykimą. Iš Lietuvos į Maskvą Kudirkos šeima išvyko traukiniu, iš Maskvos išskrido anksti rytą.

Valstybės departamento pareigūnai, kurie pereitą savaitę išvyko į Maskvą atlydėti Simo Kudirkos šeimą, buvo Williams Dyess ir Algis Rimas. Pirmasis yra rusų skyriaus vedėjas, antrasis - tarptautiniams aerodromams pareigūnas ir vertėjas.

*

Simo Kudirkos istorija yra unikumas mūsų tautoje ir, gal būt, pačioje Amerikoje. Kas buvo tie, kurie atitaisė aną gėdingą išdavimą ir viską padarė, kad Kudirka atsidūrė čia, kur jis jau prieš ketverius metus veržėsi?

Pirmausia reikia paminti latvi Robertą Briezę, kuris buvo vienas trijų liudininkų, matęs visą atidavimo sceną ir su pasi baisejimu atpasakojęs visiems. spaudai, televizijai, valdžios pareigūnams. Jeigu nebūtų buvęs tokio drąsaus ir sąžiningo žmogaus, apie Kudirką pasaulis nebūtų nieko sužinojęs, ir jo šiaudien gal su mumis nebūtų. Po to sujudo visa Amerikos visuomenė, pradėdant prezidento Nixono pareiškimu, baigiant Kongresu ir spauda.

Kai energingos veiklos dėka buvo surasta, kad Kudirka ir jo motina yra Amerikos piliečiai, Kongrese labiausiai ėmėsi akcijos jaunas Chicagos atstovas Robert Hanrahan. Jis veikė ir įteikė kelias rezolucijas su daugiau kaip 100 kitų kongresmanų parašais. Senatorius Charles Percy panašiai veikė Senate.

Kongreso abiejų rūmų spaudimas buvo nepaprastai svarbus. Senatoriai Jacksonas, Percy, Javits, Case, Williams, Kennedy Buckley, Griffin, Talmadge, Gurney dažnai kreipėsi į sovietų ambasadą ar kitais kanalais kontaktavo Maskvą. Sen. Javits rašė Henry Kissingeriui, kad „mūsų valdžia Kudirkai yra daug skolinga, ir Amerika turi atitaisyti jo garbę“.

Sovietai buvo įtikinti, kad tas reikalas tikrai rūpi Amerikai. Kai čia lankėsi jų prekybinė delegacija, ir su ja Kongreso atstovai diskutavo ir kėlė Simo reikalą.

Iš lietuvių gal daugiausia pastangų padėjo gelbėti Kudirkos šeimą rytuose veikias „Americans for Simas“ komitetas, vadovaujamas Daivos Kezienės, ir „Seamen's Education Federation“ vardu veikusi Gražina Paegle ir jos vyras dr. Roland Paegle.

(DRAUGAS)

LAPKRIČIO DVIDEŠIMT TREČIOJI

„Skambink per amžius vaikams Lietuvos,
Tas laisvės nevertas, kas negina jos.“

Su tokiu reikšmingu ir patriotiniu įrašu Šiaurės Amerikos lietuviai padovanojo Laisvai Tėvynei Lietuvai varpą, pakabintą Karo muziejaus bokšte. Skambindavo iškilmingo vėliavų nuleidimo atveju ir ypač didžiųjų švenčių metu. Lapkričio 23 vykdavo ypatingos apeigos prie Nežinamojo kareivio kapo.

Rimtis ir susikaupimas prasidėdavo, karo invalidams ritmingu žingsniu žengiant iš Vytauto Didžiojo muziejaus. Jų orkestras gireždamas prisiartindavo prie Nežinamojo kareivio kapo ir išsirikiuodavo. Pasigirdavo komanda „Ramiai. Ginklu gerbk. Maldai kepurės nusiimk.“ Tada, tikrai širdį verinčiais motyvais invalidų orkestras pagerbdavo mirusius karius.

Visus žuvusius karius reprezentavo Nežinomo kareivio kaulai, vieno iš daugelio nežinomų karių savanorių, žuvusių už Tėvynės laisvę. Ant kapo - netašytų akmenų paminklas, surinktų iš visos Lietuvos laukų, ypač iš ten, kur vyko didesni mūšiai už Tėvynės laisvę.

Lapkričio 23-ios vakare palei Karo muziejų išsirikiuodavo skaitlingi įvairių ginklų rūšių daliniai, atstovaujantį visas ginkluotas pajėgas. Sodelis būdavo pilnas Vyriausybės, visuomenės ir kariuomenės atstovų, atvykusių pagerbti žuvusius už Tėvynę ir jiems pareikšti savo padėką, minėti Kariuomenės įsteigimo sukaktį. Gatvėse susirinkdavo žmonių minių minios.

Nuotaika visų didžiai rimta, nes visi kaip vienas jautė dėkingumą atidavusiems savo gyvybę už kitų laisvę ir gerovę. Nulenkdavo galvas, labai pagarbiai išklausydavo Karo invalidų orkestro melodinę maldą už mirusius. Vėliau varpų muzika skambindavo tai iškilmei pritaikytas melodijas. Iš visų krūti-

nių išsiverždavo Lietuvos himno žodžiai, taip pagarbiai, jausmingai, nuoširdžiai, kad ir nenoroms nevienam gaudi ašara nuriedėdavo per skruostus. Ypač tiems, kuriems teko pergyventi sunkiausią Nepriklausomybės atstatymo laikotarpį.

Šiandien Lietuvoje nevienam gal taip pat karti ašara nurieda per skruostus, prisiminus anuos senus laisvės metus, nes pavergėjai sumindžiojo ir sunaikino visos tautos brangiausią turtą: Nežinamojo kareivio kapą, išgriovė paminklą, nebegirdėti daugiau tų patriotinių varpų melodijų iš muziejaus bokšto. Tik kiekvienas mylįs savo Tėvynę tegali širdyje šią šventę paminėti, nes šios teisės ir okupanto žiaurumas nesugebėjo sunaikinti.

Mes gi gyvendami laisvame pasaulyje ir naudodamiesi visomis laisvėmis, ar mes šią šventę minime, kaip privalėtume minėti? Mūsų visų pareiga tos šventės atžvilgiu yra labai didelė. Ne tik senosios kartos, bet ir jaunimo. Visi privalome būti dėkingi mūsų savanoriams, karuomenei, šauliams ir partizanams, ypač atidavusiems savo gyvybę, kad kiti būtų laisvi ir gyventų.

Įsivaizduokime, jei tie savanoriai, kritę kovos lauke, ir visi kovų dalyviai, nebūtų apgynę savo Tėvynės laisvės, tuomet mes be abejo jau būtume patekę vėlei į rusų bolševikų vergiją. Visi būtume ištremti Sibiran, dalis palikę ten savo kaulus, o kiti vergautų be išėities. Tad niekas nebūtų pasiekęs laisvojo pasaulio, nei Brazilijos nei kito krašto.

Mes čia gyvendami laisvėje, bet paskendę savo kasdieniuose rūpesčiuose, nebeturime laiko nei pagalvoti, net padėkos šventėse dalyvauti. Nors jau 56-eri metai prabėgo nuo tos garbingos karuomenės įkūrimo dienos, nepamirškime jos. Būkime susipratę lietuviai ir mylintys savo Tėvynę. Ir likime visuomet dėkingi mūsų karuomenei. K.J.Č.

MIELI LIETUVIAI,

Lapkričio 5 d. yra didelio džiaugsmo ir moralinio teisingumo laimėjimo diena viso pasaulio lietuviams. Šią dieną visų lietuvių pastangomis, po beveik ketverių metų nepavargstančio ir užsispyrusio kovojimo, Simas Kudirka ir jo šeima atgavo laisvę ir atskrido į Ameriką. Jis yra simbolis visų lietuvių laisvės troškimo. Tegu jo pavyzdys dar stipriau sujungia visus lietuvius vieningai Lietuvos laisvinimo kovai.

Sveikiname Simą Kudirką ir jo šeimą Amerikoje ir kartu džiaugiamės jų laisve.

Amerikos Lietuvių Taryba skelbia lapkričio mėnesį SIMO KUDIRKOS MĖNESIU ir prašo visų lietuvių nepailstamos pagalbos mūsų didžiausio tikslo — Lietuvos laisvės — greitesniam atsiekimui.

DR. K. BOBELIS
ALT pirmininkas

Simas Kudirka

MŪSŲ VĒLINES

Regėjau jau tris sekmadienius Klevelando Nuolatinės Pagalbos Dievo Motinos lietuvių parapijoje, kur esu kuriam laikui priglauistas. Net kitataučiai, kurių čia ateina labai daug į mišias, stebisi iš kur tiek daug lietuvių atsirado. Dar prieš trejetą mėnesių bažnyčios suoliai būdavo apytuščiai, o dabar sekmadienis po sekmadienio kone visai pilni. O tuose suoluose telpa 500 net storesnių žmonių. Tai žinoma, labai džiugina mano širdį, pripratusią tematyti 20-30, rečiau 40 ir visai retai 300-500 žmonių bažnyčioje.

Šiomet pirmą kartą buvo čia įspūdingos Vėlinių pamaldos.

Bažnyčioje prieš altorių, paausotame gražiai žibintuve pastatyta didelė liekna Velykų žvakė (vietoje „calūno“ ir grabo-katafali) aprišta labai gražia iš Lietuvos atsiųsta tautiška juosta. Žvakė priminė žmogaus širdies ilgesį šviesos, laimės, ji priminė Kristaus prisikėlimą ir jo pažadą, jog kas tik tiki į jį — prisikels ir gyvens amžinai.

Šv. Mišias aukojom visi trys kunigai: klebonas provinciolas Gediminas Kijauskas, Leonas Zaremba ir J. Kidykas. Gražių giesmių giedotojų parapijos choras. Suoluose sėdėjo uniformuoti šauliai, šaulės, mergaitės tautiniuose rūbuose. Komuniją dalijome visi trys kunigai...

Mišioms pasibaigus, nuo velykų žvakės visi žmonės ir kunigai užsidegė savo žvakutes ir nakties tamsoje patraukė procesija prie kieme stovinčio gražaus paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. Išsirykiavo kunigai ir uniformuoti savanoriai, kūrėjai ir šauliai, šaulės. Aplinkui sustojo gražus būrys parapiečių. Oras pasitaikė ramus ir nešaltas. Žvakių liepsnelės ramiai mirgėjo, o su jomis mūsų širdys jungėsi meilės ir pagarbos jausmais su mūsų kritusiais už laisvę savanoriais, kariais ir partizanais, su visais nukankintaisiais komunistų kalėjimuose ir tremtyse...

Visą šito paminėjimo dalį, maldas ir giesmes sustatė p. Ingrida Stasaitė-Bublienė, kurios penketas vaikučių ir vyras taip dalyvavo šiose pamaldose. Visa minia giedotojų ir „Lietuva brangi“, ir „Marija, Marija“. Jaunimo vardu padėta gražių gėlių puokštė prie paminklo, o jo aukure uždegta aukos ugnis, viazduojanti mūsų meilę tėvynei ir brangiems mirusiesiems.

Po apeigų žmonės nenorom skirstėsi namo, džiaugdami pirmomis tokiomis Vėlinių apeigomis.

PIRMOSIOS JAUNIMO MIŠIOS

Ateinantį sekmadienį, lapkričio 10 bus pirmosios „jaunimo mišios“. Nors jos bus 10 valandą, t.y. lietuvių suma, bet jas praves pats jaunimas, vadovaujamas didelio jaunimo draugo kun. G. Kijausko. Jaunimo mišios pratomos kolkas kartą per mėnesį.

Apie lapkr. 9 ir 10 būsimas „Lietuvių dienas“, parodą, koncertą ir kt. parašysiu kitą kartą.

Tuo tarpu nuoširdžiausi labučiai visiems São Paulo lietuviams.

J. Kidykas, S.J.

P. S. Šiandien, lapkričio 5 d. atskrido Naujorkan Simas Kudirka su šeima.

J.K.

Vieno drąsa ir auka —

DRĄSOS ĮKVĖPIMAS MILIJONAMS

Kai kadaise mokykloje skaitydavome apie kunigaikščio Margio ir Pilėnų pasiaukojimą iki susideginimo, tai kildavo pasididžiavimas senoliais, taip mylėjusiais savo tėvynę ir laisvę. Šiandien tokių pasiaukojimo pavyzdžių pavergtoje Lietuvoje yra tūkstančiai, bet mes jų ne daugeli žinome. Žinome tik vieną antrą, kaip Simo Kudirkos mėginimą pasitraukti laisvėn ir laisvę turinčiųjų išdavimą, Romo Kalantos susideginimą, šaukiant "Laisvės Lietuvai". Pastaruoju metu mus pasiekia Šarūno Žukausko kalbos nuotrupos teisme, kai jis ir kiti lietuviai buvo teisiami už kraštotyrynį darbą. O komunistams toks darbas yra antisovietinis ir antivalstybinis, nes tai mėginimas iš dulkių prikelti istorinę Lietuvos praeitį ir jos kultūrinį palikimą.

Prie šių pasiaukojimo ir kančios pavyzdžių reikia susimąstyti. Tai tokie atvejai, kurie įkvepia pavergtuosius ištesėti kančioje, o laisvuosius nepavargti darbuose ir kovoje už tautos laisvę. Tie pavyzdžiai teikia progą pagalvoti apie tūkstančius mūsų tautiečių, kentėjusių, žuvusių ar sveikatas praradusių Sibiro taigose, anglių kasyklų šachtose ar miškų kirtimuose.

Skaitant atsiminimus net svetimtųjų, buvusių Sibiro priverčiamųjų darbų stovyklose, tenka nustebti, kai pamatai gražiausios aukos pavyzdžius, drąsų savo tikėjimo išpažinimą ir tautinės laisvės viltis. Tik maža dalis tų kankinių sugrįžo Lietuvon, bet jie užgrūdinti. Jie net įkvepia tos pačios drąsos ir aukos dvasią tiems jauniems lietuviams, kurie laisvės laikų neatsimena ir kurie visą laiką auklėjami komunistinėje, kolonialinėje ir ateistinėje dvasioje.

Ta aukos ir drąsos apraiška pavergtame krašte yra tautinės gyvybės žymė. Tūkstančių aukos ir kančios yra tautos atsparos pratęsimas ir laisvės laimėjimų paskatas.

*

Lietuvių išeivija gali pasitikėti savo tautos kamienu. Ne visi ten yra didvyriai, bet ne visi ir išdavikai, kaip ir čia ne visi atlieka išpareigojimus pavergtai tautai ir jaučia atsakingumą už tautos ateitį. Vienus tos didžiosios aukos, kaip Kudirkos ar Kalantos, suknečia, kitiems tik pasididžiavimą kelia. Jaunimas demonstracijomis, eisenomis ir

drąsiai ėjimu į viešąsias institucijas atkreipė dėmesį, kad, išduodant Kudirką, buvo padaryta skriauda ne tik jam, bet ir pačiai laisvei, kurios sargyboje Amerika stovi. Vyresniuosius ta auka vertė susimąstyti ir savo tautinę veiklą sustiprinti. Nuoširdus aukos vertės supratimas skatino visus bendram darbui.

Nuostabai išreikšti nepakanka tik didesnio skaičiaus pareiškimų žodžiais — jai stiprinti reikia suintensyvinti darbus laisvės kryptimi. Čia neišjungiamas nei jaunimas, neatskiriama nei vyresnieji — visi savo dalį mėgino atiduoti, kad Kudirkos ilga kalinimo bausmė ar Kalantos kapas būtų paskatas dar daugiau suteikti vilčių milijonams ištroškusių žmogiškos laisvės.

Šiuo atveju mūsų dėmesys krypta į tuos, kurie su dideliu užsidegimu vykdė vadinamą Kudirkos akciją, ypač, kai buvo patirta, kad jo motina yra gimusi Amerikoje, — tai kongresmanas Robert Hanrahan iš Chicagos ir Daiva Kezienė iš New Yorko. Hanrahan yra susipažinęs su lietuvių reikalais ir siekimais. Daiva Kezienė, patriotinio ir socialinio jausmo skatinama, ėmėsi specialios akcijos, organizuodama sąjūdį šiai bylai išjudinti iki aukščiausių viršūnių. Kai ši reikalą savo parašais dar parėmė pora dešimčių kongresmanų ir tiek pat senatorių, tai ir pre-

Spaudoj ir gyvenime

KUR PAMINKLAS VISOS TAUTOS SKAUSMUI

Dzūkijoje netoli Eisiškių prie Pirčiupio kaimo pastatytas paminklas "Skausmo 30 metų" sukakčiai. Tam skausmui, kaip V. Uždavinsys savo knygoje rašo, buvo priežastis.

1944 m. birželio 3 d. "pietų pusėje nuo Eisiškių pasigirdo nelemtas ūžimas, dundėjimas ir mašinų mourojimas... Plentu iš šilų pasirodė sunkvežimiai, kuriais važiavo automatais ginkluoti hitlerininkai... Visos mašinos sustojo maždaug toj vietoje, kur dabar yra Pirčiupio paminklas... Kareiviai ir gestapininkai dviem sparnais ėmė supti Naujojo Pirčiupio kaimą, artėjo prie jo medinių triobų... Prasadėjo plėšimas, kuris truko apie tris valandas... Moterys ir vaikai verkė... Pagaliau kaimas padegtas. Degė tris valandas, kol buvo sunaikinta 114 žmonių".

Paminklo atidengimo aprašyme "G. K." Stasys Kašauskas užakcentavo, kad tai "nebuvo joks šventinis jubiliejus, tik baisios tragedijos sukaktis. Toji tragedija uždėjo kaimui gedulo rūbą visiems laikams". Varėnos rajono komiteto sekretorius J. Bazys savo kalboje dar patikslino, kad Pirčiupį deginti padėjo hitlerininkams ir jų "talkininkai lietuviškieji nacionalistai"...

Mums yra žinoma, nors gal ne

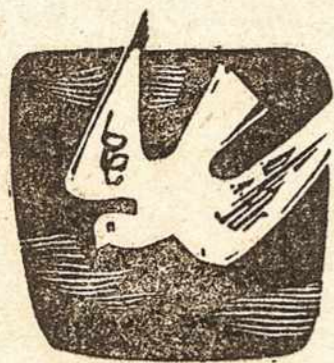
zidentas, vykdamas Maskvon, žinojo, kad tai siekia ir jo derybų planus. Ar tas klausimas buvo ten paliestas, mes tikrai nežinome, bet žinome, kad po kurio laiko, taikant šio krašto įstatymus, Kudirkai buvo pripažin-

visai tiksliai, kiek hitlerininkai padarė lietuviams skriaudos ir nuostolių. Bet paminklo Pirčiupio kaimo ir žmonių sunaikinimo atminimui atidengimo proga S. Kašauskas turėjo parašyti, kur ir koks paminklas pastatytas visos lietuvių tautos tragedijai prisiminti. Hitlerininkai tikrai Pirčiupio kaimą ir 114 žmonių sudegino, o Rusijos komunistai visą Lietuvos sutvarkytą valstybę sugriovė ir sudegino. Neskaitant Kauno fortuose, Praveniškių miške ir kitose vietovėse, kur komunistai tūkstančius lietuvių nužudė, sudegino, 1941 m. birželio 11 d. net 40,000 vyrų, moterų ir vaikų sukimšė į gyvulinius vagonus į Sibirą išvežė sunaikinimui. Sakoma, kad Pirčiupio kaimo moterys ir vaikai verkė, žiūrėdami į degantį kaimą. O ką darė moterys ir vaikai, vežami į Sibirą.

Hitlerininkų skausmas Pirčiupio kaimui yra labai mažas, palyginus su komunistų padarytu skausmu visai lietuvių tautai. Jo nepriklausomai valstybei. Tam skausmui priminti komunistai turėtų pastatyti ne tokį paminklą, kaip "Pirčiupio motina", bet prie Vilniaus tikrą mauzoliejų su didingu, skausmą simbolizuojančiu paminklu, kuris garsėtų visam laisvam pasauli.

Londono, Kanadoje, tautinių šokių ansamblis Detrote Pavergtų Tautų Festivalyje liepos 13 d. šokęs tautinius šokius. K. Sragausko nuotrauka

Besirengiant šventkelionei

NAUJI VĒJAI BAŽNYČIOJ

Kai popiežius Jonas XXIII pasauliui paskelbė Visuotinį Bažnyčios Susirinkimą-Konciliumą, kai kas jo paklausė, ką nauja tas Konsiliumas turėtų atnešti Bažnyčiai. Popiežius priėjo prie lango, plačiai jį atvėrė, ir atsakė:

– Šviežio oro!

Vatikanas II atvėrė Bažnyčios langus – ir įleido šviežio, gaivinančio oro. Bažnyčia pradėjo alsuoti pavasariu, atgimimu.

Kaip betkoks gyvenamas namas – ir kaip kiekviena gyva institucija – ir Bažnyčia turi kartais nuo karto išsivėdinti, nusidulkininti, šį tą pakeisti, pataisyti, žodžiu – atsinaujinti. Juk metams – ir net šimtmečiams – bėgant ir mūsų Bažnyčioj ne tik dulkių klodai nusisėdo, o jau ir pelėsių prisirinko: atsirado krūvos rakandų, kurie pasenę, nusidėvėję, šiandiena jau nebetinkami; kiti, nors ir senoviški, bet geri ir brangūs baldai, buvo užversti šiukšlėm – ir liko užmiršti, kur nors kampe... Taigi, ką nors reikia išmest, nes tik veltui užima vietą; kitką reikia išrinkti; dar kai ką reikia pastatyti geresnėj vietoj, ir ką nors naują įnešti... Juk Bažnyčia – ne muziejus, o kasdienio gyvenimo butas. Tad, jei gyvenimo sąlygos kinta, ir gyvenamasis butas turi keistis, atsinaujinti.

Šviežias oras ir...dulkės

Betvarkant, bevalant, beremontuojant pakijo ir dulkių. Nevienas susiteršė, susipurvino; kai kam net akis ėmė peršti nuo dulkių; vienas kitas užsigavo pirštą ar net pakaušį... Tai neišvengiamos remonto pasekmės. Ir nér ko stebėtis.

Bemetant laukan nereikalingus rakandus, po ranka pasitaikė ir brangių dalykų, kurie per neapdairumą atsidūrė išmatų dėžėse. Kai kas pasigedo vienos ar kitos senienos – ir ėmė raustis šiukšlėse... Ir dėl to nér ko stebėtis.

Bažnyčios „remonto“ darbai dar nebaigti. Nebaigti dar ir dėl to, kad... mes patys permažai prie to prisidėjom. Kas dar blogiau, mes to remonto gal dar nei nepradėjom. O juk

Bažnyčia esame ir mes

Jei mes neatsinaujinam, Bažnyčia pasilieka senoviška; sena, ki-

taip sakant – senė. O Bažnyčia – „senė“, tai jau ne Kristaus Bažnyčia, o tokia jau mūsų pačių pavesta.

Bažnyčia esame ir mes. Štai vienas iš tų pagrindinių Bažnyčios piliorių, kuris amžių bėgyje buvo užverstas kitais rakandais, apdulkęs, beveik užmirštas. Ir kurį Vatikanas II atkasė, nudulkino, nuvalė – ir mums pristatė.

Tai kas iš tikrųjų toji Bažnyčia? ir kas esame mes, tos Bažnyčios nariai? – Reikia pasiklausti Vatikano II. Apie 3.000 vyskupų pusantų metų šį klausimą nagrinėjo. Ir paliko specialią „konstituciją“, būtent gilią studiją. Gi jei „studija“, tai reikia ją „studijuoti“ ir mums – su ja susipažinti, į ją įsigilinti. Bet kas iš mūsų, lietuvių, nors vieną kartą perskaitė Vatikano II „konstituciją“ apie Bažnyčią, tepakelie ranką. O kas nors kiek ją pastudijavo? O juk kiekvienas mūsų jaučia teisę kalbėt, kritikuot, teist, smerkt... Tai neloyalu.

Taigi, pirmiausia reikia giliai pažinti naują Bažnyčios konstituciją. Tik paskui galėsime kalbėt.

Dvasia dvelkia

Nauji vėjai dvelkia Bažnyčioj. Ir tai ne popiežiaus Jono „išmislas“. Ir čia dvelkia Šv. Dvasia – tas „vėjas, kuris pučia, kur nori“ (Jn 3,8), ir kuri neregimu būdu veda savo Bažnyčią („Aš esu su jums per visas dienas iki pasaulio pabaigos“. Mt. 28,20).

Nauji vėjai, sakėm, dvelkia Bažnyčioj. Tačiau mūsų, lietuviškoji bažnyčia, atrodo, nelabai nori „išsivėdinti“. Ne visi atvėrėm langus kartu su Popiežium, kartu su Visuotine Bažnyčia; nevisi stengiamės atsigaivinti, atsinaujinti. Bet jei dėl mūsų nesąmonės ar pikto nusistatymo mūsų bažnyčioj tvanku – tai jau

mūsų atsakomybė

Kai kas, pajutęs dvelkiant šviežią vėjelį, ne tik kad neatvėrė langų, o net visus plyšelius aklinau užsikimšo. „Dėl manęs gerai ir taip. Jokių naujovių man nereikia...“

Vieni ėmė priešintis, skųstis, net reikalauti, kad ir kiti prieš „naujus vėjus“ užsiskleisų ne tik duris, o ir langus; ir jei tik kas šen ar ten bando kiek nors praverti, tuoj ir šaukia: „Niekad taip nebuvo, tai ir nebus...“ Gi jei bandytum Konciliumo autoritetu apsiginti, tuoj galėtum gauti ir „teologiską“ atsakymą: „Kad gal net tas mūsų šventasis Tėvelis jau nebežino ką daro“.

Daug kas jaučia, kad naujas vėjelis dvelkia, bet nenusimano, nei iš kur, nei kodėl, – ir lieka be orientacijos.

Dar kiti praveria langus, bet ne gynam orui įsileisti, o išmest laukan ir tuos paskutinius bažnytinio palikimo likučius; gi per visiems vėjam atvirus langus skverbiasi vidun visokie gazai, „poliucija“, kuri dar labiau užteršia jau ir taip nebešviežią aplinką...

Tai kas daryt? Kaip elgtis? Atvert? Uždaryt? ... Nieko nedaryt? ...

Popiežius Paulius VI paskelbė Šventuosius metus,

norėdamas duoti Bažnyčiai – bendruomenei ir kiekvienam tikinčiajam – metus laiko: apsisotiti, susimąstyti, peržvelgti savo religinį ir dorinį gyvenimą ir nusistatyti savo krikščioniškos elgsenos gaires pagal Vatikano II nurodymus.

Šv. Tėvas šias pastangas suvedė į du taškus:

- atsinaujinti ir
- susitaikyti (su Dievu ir žmonėmis).

Tai nemaža užduotis. Gal kaip tik dėl to Popiežius tam paskyrė ištisus (1975) metus. Ir dar vienerius (1974) metus pasiruošimui. Deja, pirmieji metai jau baigiasi (su Kūčiom) – ir dar nieko nenuveikėm. Ar taip be nieko praeis ir ateinantieji – 1975 – metai?

Ką darys lietuviškoji bažnyčia – dvasiškija, organizacijos, šeimos, kiekvienas tikintysis lietuvis – kad Šventieji Metai „nenuveiktų vėjais“?

pg

BAŽNYČIA ESAME IR MES.

Ir nuo mūsų priklauso
Bažnyčios dabartis
bei jos A T E I T I S...

SVEIKINAME NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS
KARIUOMENĘ.

Minėjimas bus šio mėnesio 24 d. 16 val. Sv. Kazimiero p-jos salėj

Lietuvos kariuomenė Nepriklausomybės laikais parado metu.
Nuotrauka V. Augustino

MEMÓRIAS DE UM VELHO CONGRESSISTA

Primeira Parte

Tenho absoluta certeza de que no final de janeiro de 76, muitos lituanos descendentes de lituanos irão reclamar: "Por que não me avisaram de que haveria um congresso mundial da juventude lituana?" E até mesmo uma atitude de ruiz forte não conseguirá apagar o meu desespero, eu que comecei o congresso aos seis anos de idade, quando tive os primeiros contatos com quem viria a dar origem, algum tempo depois, ao I Congresso Mundial da Juventude Lituana.

Após o fim da II Guerra Mundial, minha família encontrava-se nos acampamentos de refugiados e, pelo que me lembro, nós nos preocupávamos em achar uma beterraba ou cenoura à beira da estrada, e que serviria para engrossar a sopa de aveia, a qual eu já sabia preparar desde a mais tenra idade.

E exatamente esta aveia que fez que eu participasse do I Congresso Mundial da Juventude Lituana vinte anos mais tarde, em 66 nos EUA.

Farei um pequeno relato sobre como surgiu este Congresso.

Mesmo sem entender os benefícios de poupança popular e muito menos as leis de compra e venda, resolvi juntar aos poucos, em uma lata, aveia para, com ela, adquirir uma nova irmã (eu já tinha, nesta época, apenas uma irmã). Meu melhor amigo nesta ocasião, cursava o 1º ano primário na mesma classe que eu. Foi nesta época que ele ganhou uma linda irmãzinha e seus pais haviam concordado em vendê-la em troca de um pouco de aveia. O nome dela era Žibutė (atualmente é médica).

Infelizmente o negócio não deu certo. Minha família emigrou para os EUA e ficamos separados por milhares de quilômetros: Porém, a amizade continuou através de cartas e encontros nos acampamentos de escoteiros.

KELIONĖ PO LIETUVA

UPĖS, EŽERAI
GAMTOS PAMINKLAI

RIOS, LAGOS
RESERVAS NATURAIS

1. Reserva da Lagoa de Kuršiai, 2. Santuário de Aves de Ventės Ragas, 3. O antiquíssimo cemitério de Kurmaičiai, 4. O Morro do castelo de A-puolė, 5. Morro de Gaūdinga, 6. Morro e Reserva de Rambynas, 7. Museu histórico de D. Poška, instalado num tronco de carvalho, 8. Morro de Medvėgalis (234 m), 9. Reserva de Girgždutė,

III PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

TERCEIRO CONGRESSO MUNDIAL DA JUVENTUDE LITUANA

Rua das Giestas, 927-9 - Vila Bela - 03147 São Paulo, SP - Tel (011) 63-5723, 274-0934

KVIEČIA ŠIAURĖS AMERIKOS JAUNIMO SUVAŽIAVIMA

Nuo šių metų gruodžio 28 iki 1975 sausio 1 Rochesteryje, New Yorko valstybėje, kviečiamas antrasis Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas. Jį ruošia Kanados ir Jungtinių Amerikos valstybių Lietuvių jaunimo sąjungos. Ruošos komisijos pirmininke yra Jūratė Krokytė iš paties Rochesterio, nariai - Emilija Pakštaitė iš Čikagos ir Romas Sakadolskis iš Washingtono (šis sąrašas dar nėra pilnas).

Pirmosios dvi dienos skiriamos grynai Jaunimo sąjungos reikalams. Antrosios dvi dienos - III Jaunimo kongreso ruošai, studijų dienų pobūdžiu.

Pilnesnė programa bus atpausta M L-os sekančiame numeryje.

Em 65, eu havia lido alguns artigos em jornais lituanos, os quais anunciavam a realização de um congresso para o ano seguinte. O presidente da comissão organizadora era Algis Zaprackas (irmão de Žibutė). Dentre as necessidades, eles precisavam de alguém disposto para chefiar o acampamento de congresso, previsto para um numero de 400 a 500 jovens, num total de 17 países participantes.

A amizade, que no início foi baseada na troca de aveia, transformouse numa colaboração mútua que resultou no I Congresso Mundial da Juventude Lituana (18-6 a 3-7 de 66).

KALBĖS APIE III PLJK STUDENTŲ SUVAŽIAVIME

Gabija Juozapavičiūtė, keletą savaičių viešėjusi São Paule, Rio, Buenos Aires ir kitur šių metų viduryje, kalbės Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos suvažiavime Toronte lapkričio pabaigoje.

Rodydama skaidres ir pasakodama savo įspūdžius bei vėliausias žinias apie JKr ruošą Pietų Amerikoje, išklausys taip pat dalyvių nuomones, pageidavimus ir nuotaikas.

JAUNIMO STUDIJŲ DIENA IVYKS GRUODŽIO 7-8

Labai svarbi jaunimo studijų diena numatyta gruodžio 7-8 dienomis gamtoje. Tai bus paskutinė proga pasiruošti posėdžiams su PLB vicėpirmininku Romu Kasparu, kuris tą savaitę atskrenda iš Čikagos.

Vieta ir kelionė šiuo metu dar nepažinoma, bet dalyvavusiems kitose studijų dienose bus išdalinti programos lapai.

FINANSŲ KOMISIJOS POSĖDIS

numatytas Vila Zelinis Jaunimo namuose lapkričio 28, ketvirtadienį, 20 v.

UŽSAKYTA VIETA STUDIJŲ SAVAITEI URUGVAJUJE

Kun. J. Giedrys iš Montevideo praneša, kad Pietų Amerikos lietuvių jaunimo studijų savaitėi 1975 sausio 4 - 12 užsakyta skautų stovyklavietė apie 30 km nuo Montevideo.

Netoli nuo šios nuošalios stovyklavietės yra paplūdimas prie upės. Valgiavirš ir juo rūpinsis lietuvis šeimininkas.

Šioje studijų savaitėje jaunimas nori aptarti įvairias temas, kurias bus studijuojamos plačiau pačiame Jaunimo kongrese už metų.

Tikimasi sulaukti apie 50 dalyvių.

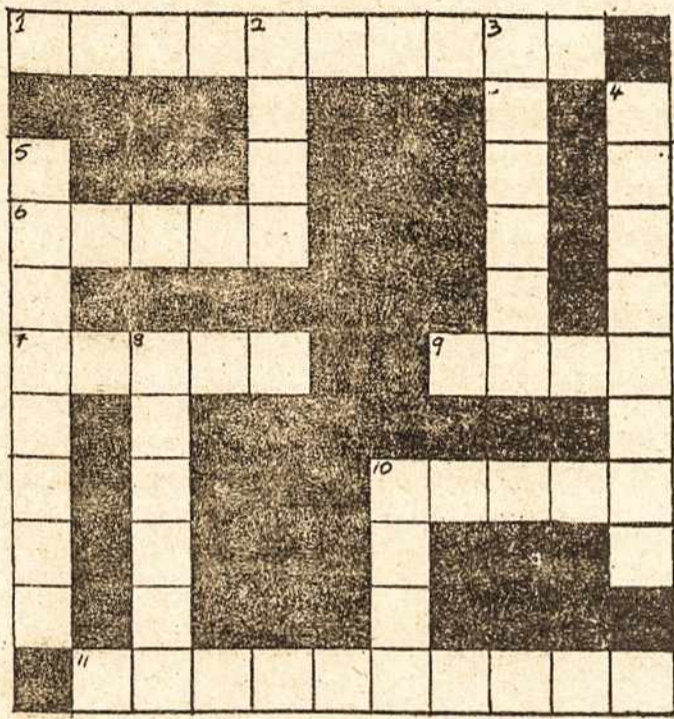
O território da Lituânia neste mapa representa o país de hoje, sob o regime soviético. Conforme os tratados internacionais, a Lituania devia ter 83.000 km², ou seja, território maior ao leste e sul.

10. Morro do castelo de Satrija, 11. Reserva geologica de Papiłė, 12. Morro do castelo de Vejiuona, 13. Reserva geológica de Kirkilai, 14. Santuário de Aves em Dusėtos, 15. O carvalho de Stelmužė (mais de 2.000 anos de idade), 16. A maior pedra da Lituânia - Puntukas, 17. Reserva de Ignalina, 18. Morro de Ažušilė (285 m.), 19. Morro do castelo de Kernavė, 20. Morro de Juozapinė (292 m), 21. Reserva natural de Trakai, 22. Reserva natural de Aukštadvaris, 23. Antiquíssimo Pinho de Riga, em Punia, 24. Morro do castelo de Punia, 25. O castelo de Merkinė, 26. Pântano de Čepkeliai, 27. Reserva de Raigardas, 28. Reserva natural de Meteliai, 29. Santuário de Aves em Žuvintas, 30. A maior tilia (arvore) da Lituânia.

Mūsų Lietuva Mažiesiems

GALVOSŪKIS

Nr. 36

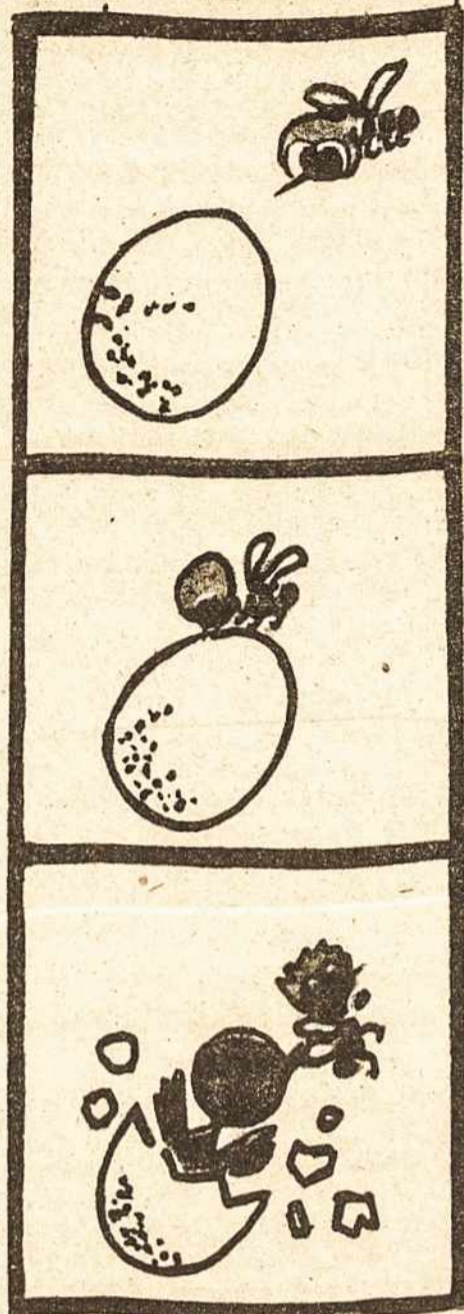

Gulsčiai: 1. Žmonės vartoja bažnyčioje. 6. Smarkus vėjas. 7. Neregis. 9. Siela. 10. Ne čia. 11. Rūpintojėlių meistras.

Statmenai: 2. Dievams skiriamas daiktas. 3. Paukštis. 4. Patalpa kam sudėti. 5. Sportinis augalas. 8. Iš jų daromas garbės vainikas. 10. Ne arti.

Gustai: 1. Maldaknygė. 6. Andra. 7. Akdelis. 5. Papatris. 8. Laurai. 10. Toll.
Statmenai: 2. Auksa. 3. Gegutė. 4. Sanas. 9. Vėle. 10. Tenai. 11. Dievdirdis.

GALVOSŪKIO NR. 36 ATSAKYMAI

LINKSMOJI PUŠE

— Vytuk, kur favo pažymių knygutė!
— Draugui paskolinau.
— Draugui! Kodėl!
— Norėjo tėvus pagądinti...

— Ko verki! — klausia mama svečiuose Marytę.
— Ant stalo dar tiek pyragaičių, o aš jau sotė ir nebegaliu valgyti...

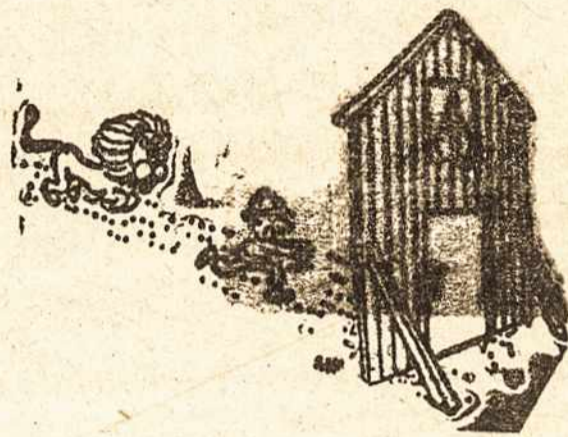
— Mamyte, aš su Stasiuku nežaisiu, jis blogas.
— Kodėl!
— Kai aš jį stūmiau, jis pabėgo, o aš parpuoliau...

— Aldute, kam žmogui ausys! — klausia teta mažąją Aldutę.

— Kad girdėtų!
— O kam akys!
— Kad matytų!
— O kam nosis!
— Kad būtų ką šluostyti!

— Kiek kartų sakiau, kad nevaikščiotum po balas! — barasi mama.

— Gera! Mamyte, aš dabar po balas bėgiosiu! — sutinka Vytukas.

Kad jauna būvau, — rože žydėjau,
kai pasenau, — akis įgijau,
pro tas akis pati išlindau.

(A g u o n a.)

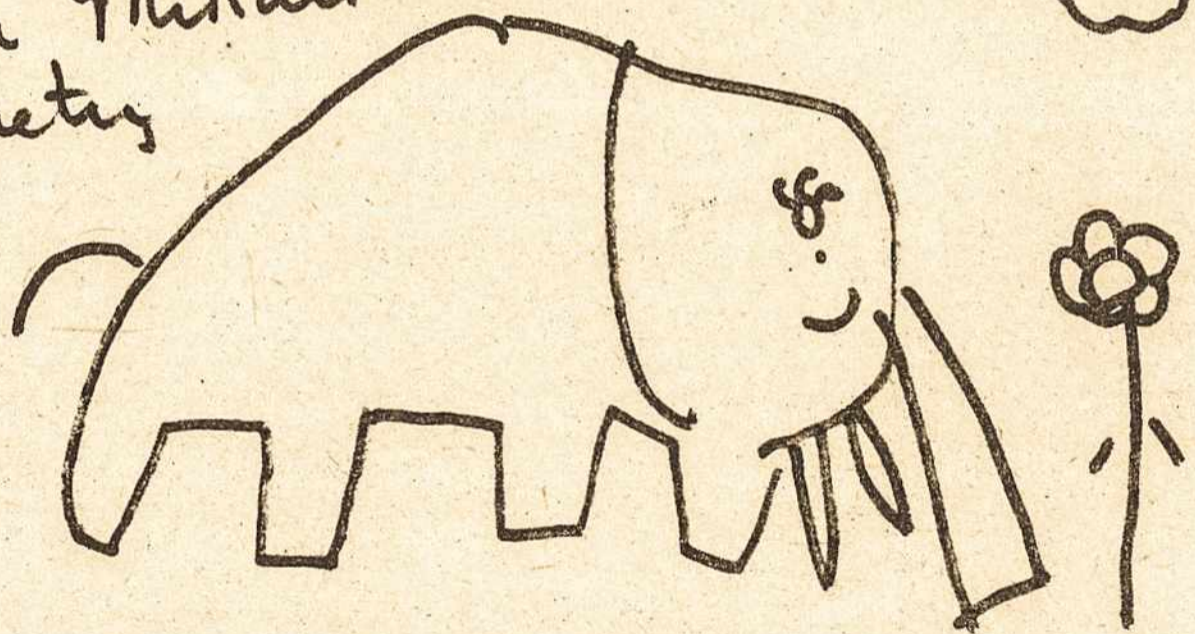
Ažuolėlis šimtšakėlis
marčių mergų šaukia.

(L i n a i.)

ČIA MŪSŲ MENAS

Liliana Mikalkenas
6 metų

SUJUNKIME TAŠKUS

IRUTĖ IR KESTUTIS

D. BASTYS

Literatūra * Dailė * Mokslas

LIETUVOS LINAI.

INŽ. P. VARIS

Kas gimė ir augo Lietuvos kaimo pastogėje, tam čia patiekta kasdieniškas reikalas atpasakojimas nuo pradžios iki galo bus labai gerai žinomas, matytas ir, galbūt, nevertas ypatingesnio dėmesio. Betgi, kurie Liet. ūkininkų kasdieninius vargus ir džiaugsmus smulkmeniškai patyrė, tokių skaičius kasdien mažėja ir neužilgo liks tik tokie lietuviai, kurie niekada nėra kaimiško gyvenimo matę.

Lietuvių ūkininkų apsirangimo kokybė ir išvaizda nepriklausė nuo tekstilės gaminių rinkos suradimo arba tobulėsnių transporto priemonių, visa kaimiečių apranga išimtinai priklausė nuo moterų sugebėjimo verpti ir austi. Liet. kaimiečio gryčia buvo svarbus audimo pramonės centras. Jeigu susumuoti visų Lietuvos kampų naminės tekstilės gaminius, aš tvirtinu, gautume labai imponuojančius kiekius. Be valdžios šelpiamų specialių mokyklų arba, toje srityje, išlavintų instruktorių, lietuvė kaimietė savo prigimtu sumanumu ir darbštumu sugebėjo pagaminti visiems šeimos nariams pakankamą kiekį kasdieninės ir išieginės apdangos, staltiesių ir rankšluosčių, kurių dar iki šiai dienai yra laikas užsilikę.

Kaimo audiniams buvo vartojama dvejiopa medžiaga: linai arba vilnos. Linai ir pakuliniai audiniai buvo žymiai gausesni, todėl juos čia plačiau apibūdinsiu.

Norū pradėti nuo pradinio elemento, nuo linų sėklos, kuris vadinasi "sėmenys" (vienaskaitos nėra). Tai šviesiai kavinės spalvos, maži paplokšti grūdėliai. Grūdėlio plotis ir ilgis yra apie 1/8 inčo, o storis gal tik apie vieną šešioliktoji inčo. Gerai išaugęs yra didesnis, o prastesnio augalo ir vaisius menkesnis. Linai nebloggerai augdavo dirvonuose, — pirmą kartą suartoje dirvoje. Sėjimo laikas, — kai gegutė kukuoja — balandžio pabaigoje arba gegužės pradžioje. Pasėjus užtenka giliau įkėti ir tada geras derlius priklauso nuo Dievo malonės, lietaus dažnumo ir šiltesnio oro.

Išdygsta labai plonas apvalus liemenėlis prie kurio prikibę maži pailgi lapeliai. Linas išauga maždaug iki kelių augštumo. Tada pradeda šakotis ir ant viršūnių sukrauja nedidelius mėlynus žiedelius. Žiedams nukritus pradeda augti galvutės, galbūt, žirnio didumo. Jose atsiranda spindulių sistemoje apie šeši grūdėliai. Kai žalios galvutės ir visas stiebas yra apie vieną šešioliktoji arba trys trisdešimt antrosios diametro storio, o viduryje nuo apačios iki viršaus tęsiasi plona skylutė. Viso stiebelio paviršutinis sluogsnis yra tikrasis pluoštas, bet kol dar žalias jis labai nestiprus. — galima lengvai pertraukti.

Linų rovimas, pagal tradiciją, atliekamas moterų rankomis. Griebiam abi rankomis linų saują, traukiama augštin, o dešine ranka užgriebus dar neišrautų, priplojama prie išrautųjų ir vėl traukiama tol, kol pasidaro didelė išrautų linų sauja. Tada su mažu linų pluošteliu perjuosiam arba visai palaidus dedama į pėdus, kurie surišami šiaudų grizte. Nurauti linai tuojau vežami į klojimą. Čia jau vyrų darbas. Každodėl, keliamasi labai anksti iš ryto, su žiburiu reikia linus šukuoti; — pusiau pribrendusias galvutės ir visas stiebas pradeda eiti rudyn, tada jau ženklas, kad linus reikia rauti. Linai išraunami su šaknimis, nes ir ant šaknų paviršiaus taip

pat yra pluoštas. Suaugusio lino stiebas yra apie vieną šešioliktoji arba trys trisdešimt antrosios diametro storio, o viduryje nuo apačios iki viršaus tęsiasi plona skylutė. Viso stiebelio paviršutinis sluogsnis yra tikrasis pluoštas, bet kol dar žalias jis labai nestiprus, — galima lengvai pertraukti.

Negaištant nei vienos dienos linai merkami į vandenį. Ūkininkai turėdavo išsikasę žemesnėse vietose didesnes duobes bent 2—3 metrų gilumo, jos visada būna apypilnės vandens. Linų pėdai, tvarkingomis, viena ant kitos eilutėmis sumetami į vandenį, ant jų užmetama geras sluogsnis nukirstų krūmų, o ant jų dedami sunkūs medžio gabalai arba akmenys, kad visus linų pėdus panardintų vandenin. Taip linai mirkomi bent dvi ar tris savaites. Tas priklauso nuo oro šilumos ir šviežio lietaus vandens. Jau už savaitės laiko, ūkininkas pradeda tikrinti linų išmirkimą. Ištraukęs iš vandens mažą linų saujelę, bando ją laužti. Jeigu vidurinioji dalis — spaldis, lūžta, tada jau mirkimo užtenka, reikia linus traukti laukan.

Pradžioje nuimami sunkieji svoriai; po to šakoti krūmai ir tada patys iškyla išmirkę linų pėdai. Jie jau yra šviesiai pilkos spalvos; jų kvapas labai nemalonus, ir išvaizda gana šlykšti, tarsi supuvusių žolių niekam nevertas ryšulys. Jie, nieko nelaukus, kraunami į prasčiausią vežimą ir, parinkus lygesnės pievos ar dirvos tinkamą plotą, šlapius pėdus išmėtoma taip, kad

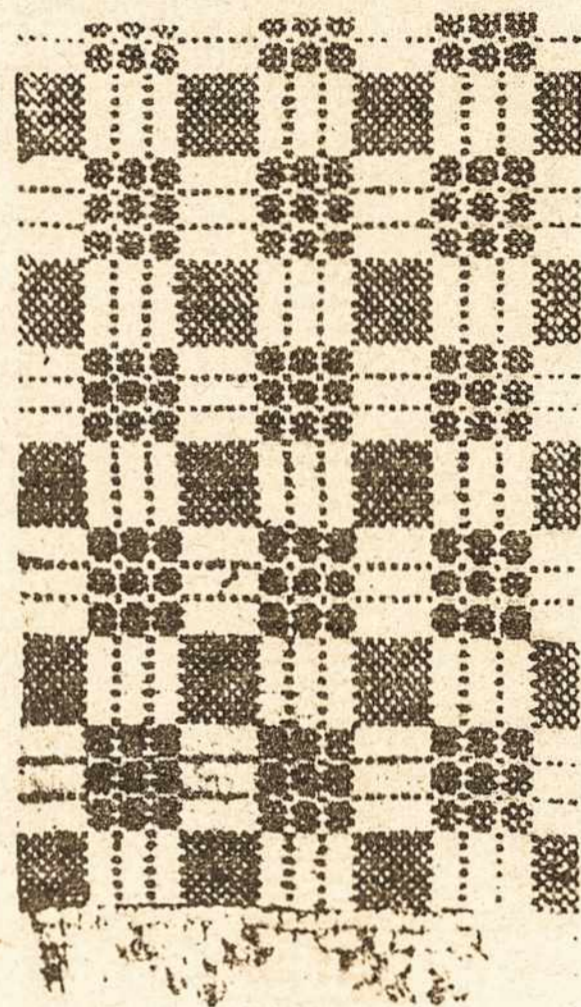
P. ILGŪNAS.

AUDEJĖLĖ

pasilenkusios moterys galėtų vienodu storumu gražiai pakloti. Vienodom tiesiom eilutėm padengiama didelis lauko gabalas. Yra labai gerai, jeigu neužilgo palyja. Saulėtas oras jų spalvą baltina ir viršutinį to augalėlio sluogsnį — tikrąjį lino pluoštą, — atšokina nuo vidurinio liemens, vadinamo spaliu. Taip paklofi linai guli ant pievos apie dvi ar tris savaites. Patyręs šeimininkas, paėmęs pluoštelį linų, tuojau gali pasakyti, kada linai yra jau "išsistovėję", ir juos reikia suimti. Palaukus giedresnės dienos arba nors sausesnio oro, darbininkai eina su grėbliais, — suima linus. Surišus šiaudinėmis griztėmis į pėdus, vežama namo ir kraunama į pastogę, kad visa laiką išsilaikytų sausi. Jeigu rudens metu, dar yra kitokių skubotesnių lauko darbų, linai gali paklausti.

Sekantis linų apdirbimo procesas vadinasi linų mynimas. Seniausias tam reikalui įrankis, koks dar prieš pirmąjį karą buvo matytas Rokiškio apskrityje, vadinosi "mintuvai". Senųjų žmonių pasakojimu, tas medinis "griozdas" buvo vartojamas baudžiaivos laikais. Tai ant keturių medinių kojų stovintis, iki juostos augštumo ožys. Viršutinės dalies medinės briaunos sutaisytos su apatinės dalies plyšiais taip, kad tarp jų iškista sausų linų sauja, iš viršaus ranka spaudžiant, laužoma zig-zag forma. Sulaužytas spaldis lengvai skiriasi nuo pluošto. Labai varginantis ir daug laiko gaišiantis darbas. Apie 19-to šimtmečio vidurį laisvi stambesni ūkininkai jau turėjo linams minti mašinas. Nesudėtingas mechanizmas, tas pat principas kaip ir senovišku mintuvu. Trys dantuoti mediniai volai būdavo arklio jėga sukami, o tarpe tų dantų įkišta linų sauja laužoma ir tuo būdu spaldis atpalaiduojamas nuo minkšto pluošto. Norint gerai išminti, linų saują reikia pakartotinai kišti tarp dantuotų volų, kol spaldis yra pakankamai sumalti, sauja minkšta. Nelinksma tokį darbą dirbti, nes dulkės akis graužia, o paskubinti būtinai reikia, kad iki vakaro visa "jauja" būtų išmintą. Minkštos linų saujos tvarkingai klostomos viena prie kitos ir šiaudine grizte surišamos į ryšulius tokio svorio, kad lengvai galėtų krauti į vežimą. Dabar visą laiką reikia saugoti, kad išminti linai išliktų sausi, nes sausų yra lengvesnis tolimesnis jų apdirbimas.

Jau nemažai dirbta, nemažai vargo įdėta, bet iki plonos drobės pagaminimo dar ilgas kelias. Kai jau visi lauko darbai prie pabaigos, tada prasideda pats ilgiausias ir gal nuobodžiausias procesas, — linų "braukimas". Įrankiai labai paprasti ir niekada nepagerinti. Brauktuvė — stipresnio medžio gražiai nulyginta lenta. Apytikriai — storis 1/4 inč., plotis 6-8 inč., ilgis — 24 inč. Prie vieno galo pritvirtinta nudaailinta rankena, ji panaši į platų medinį kardą. Kita įrankio dalis — stovas — eglinės apdailintos lentos gabalas; nuo žemės iki juostos augščio, apačia itvirtinta į koki nors medinį bloką. Įrankis yra geras, jeigu jis pastatytas tvirtai laikosi stačias. Linai braukiami kur nors nuošalioje pasiūreje, nes ta operacija atliekant, sraliai ir dulkės laksto į visas šalis. Vyras arba moteris, jaunuolis arba jaunuolė — visi gali linus braukti. Pasidėjus išmintu linų ryšuli, imama atskiros saujos ir jos pagal reikalą atvarkomos "supešiojant". Kai sauja tinkamai sudorota, tada kairia ranka tveriam linu saują arčiau galo, prispaudžiama prie stovo viršaus, o dešinėje turėdamas brauktuvę, kerta į linų saują taip, kad brauktuvė nuslystų iki linų saujos žemojo galo. Kertama daug kartų, nuolat saują pavartant, papešiojant, iškratant likusius spaljus. Kai saujoje spalvių ne-

belieka, ji švelni ir kvepianti trauktų pasukama ir paguldoma kaip lydeka. Taip vienodu tempu brauktuvės čiauksi nuo ryto iki vakaro... prieš Kalėdas ir po Kalėdų.

Ne visos linų saujos vienodai gražios ir švelnios. Jeigu numato austi plonas drobes ir staltieses, šeimininkė pasirenka ir atideda į šalį patį gražiausią linų pluoštą. Verpimui atrinkti linai šukuojami ypatingomis šukomis ir nuo jų vis atsiskiria daug pakulų, kurios tinka tik kasdieninio dėvėjimo audeklams. Lieka plona linų saujelė, kuri labai panaši į šilką. Galutinai išvalytų linų saujelė, abiem rankom paėmus už galų, papurtoma ir sukama į "kuodelį". Kuodelis pritvirtinamas prie verpiamojo ratelio pakeltos lentelės, kuri vadinasi verpstė.

Joks Lietuvos matematikas nėra pabandęs suskaičiuoti, kiek valandų kaimietė moteris per savo amželi, yra išsėdėjusi prie ratelio. Verpė dienas, verpė vakarais, verpė visais keturiais metų laikais. Jeigu ji turėjo bent porą minučių laisvo laiko, ji sėdėjo prie ratelio ir verpstė.

Verpimo ratelis atlieka dvi pagrindines pareigas: a) išpeštą linų pluoštelį susuka į siūlą ir b) tuo pačiu metu suvynioja į špūlę. Tai kaimiškos inžinerijos išmintis. Ratelis nėra komplikuojuota mašina, bet pridėjus verpėjos išminkintus pirštus, iš to ratelio išeina labai gražūs siūlai. Siūlo storį ir lygumą nustato tikrai verpėjos pirštai: siūlo susukimą — kiekiau arba minkščiau — nustatoma atitinkamai sureguliuojant ratelį. Visa atlieka pati verpėja, ir jokie taisymo mechanikai po kaimus nevaikščiavo. Ratelius gamindavo be didelio išsilavinimo miestelių "staliariai" ir pardavinėjo turgadieniais suvažiuosiuos ūkininkams. (Čia tenka priminti, kad visi pavadinimai ir darbų santvarka buvo girdimi ir matyti Rokiškio apskr. Panemunio valsčiuje. Tuos pavadinimus tėvai atsivežė iš Biržų apskr., Papilės valsė. Kitose vietovėse galėjo būti truputį kitaip).

Kai prisirenka bent 3 — 4 pilnos špūlės, tada siūlai vejami į "matkus" (išvaizda galima palyginti su automobilio vidurine padanga). Siūlai matkuose pagal savo paskirtį, dar turėjo praeiti keletą būtiniausių operacijų. Jie būdavo virinami dideliame katile, džiovinami ant tvoros, bartinami prieš saulę, pagal reikalą dažomi įvairiomis spalvomis. Dažai randami čia pat.

(tasa 8 psl.)

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

ISPŪDŽIAI IŠ SIBIRO

Stefanija Rūkienė

VELTINIAI

Batukus turiu, bet jie ilgai nelaikys. Kolchozo pirmininkas man padarė labai didelę malonę. Visi vyžoti, o man už darbdienius davė nusipirkti batukus. Vyžočiai pavydžiai žiūri į mano batus. Man išėjo gerai, nes jau ne basa. Pirmininkui irgi neblogai, nes jis turi darbininkę.

Jau prasideda šalčiai. Žiemą su tokiais batais nesirodyk, nes pirmą dieną liksi be kojų pirštų. Reikia galvoti apie veltinius. Be jų čia neįmanoma gyventi.

Turiu dar nebaigtus siūti kailiniukus, nes man jų Lietuvoje nedavė bolševikai pabaigti. Nunešiau juos pas siuvėją Stupelienę ir paprašiau pabaigti. Reikės juos mainyti į veltinius, nes tikrai žinau, kad be darbo manęs nelaikys nė vienos dienos. Mane siunčia vis toliau nuo kaimo ir kur sunkesni darbai. Pavirtau „odinočka“ ir kartu su mergomis maišau tolimiausius kolchozo užkampius.

Labai dejuoja ir Stupelienė. Jos šeima didelė. Visus reikia pavalgydinti, apskalbti ir aplopyti. Su skalbimu labai sunku. Pirmiausia reikia gauti pirtį. Visai nėra muilo ir niekur jo už didžiausius pinigus negausi. Apie skalbimo miltelius čia niekas nė tik negirdėjo, bet ir nesapnavo. Lieka tik naudotis šarmu, bet nuo jo labai geltonuoja skalbiniai. Labai sunku ir su malkomis, nes jas reikia iš taigos ant pečių parsinešti. Todėl vakarais, grįždami iš darbo, visi velka įsitvėrę po pagali. Siuvėja jau turi įsitaisiusi ir rogutes. Žiemą Sibire žmonės, kur tik beėtų, vežasi su savimi ir mažas rogutes. Mat, vežti, yra daug lengviau negu neštis.

Skundžiasi Stupelienė ir dėl maisto. Šeima didelė, visi dirba, bet į namus nieko neparneša, nes už darbą kolchozas rašo tik darbdienius, kurių negalima pagrauzti. Už darbdienius atlyginimą išmokės tik sekančių metų pradžioje, kada kolchozas suves visas metines apyskaitas ir apskaičiuos už darbdienius priklausantį atlyginimą. Tai ir lauk, kaip gerė giedroje lietaus. Ji su dukra siuva irgi už darbdienius. Tik visa laimė, kad kai ką pasiuva pasislėpusi ir už darbą iš kaimiečių gauna šiek tiek maisto produktų. Mergaitė dažnai išbėga į bulvienas bulvių pasi-

rankioti. Duona čia retai pasimaišo. Labai pasikeitusi moteris. Sibiran važiavo gražiai aptukusi: buvo tiek paritus, tiek pastačius, o dabar tik oda kadamuoja. Ji Lietuvoje nepaliko stambaus ūkio, pelningų namų ar gerai einančios prekybos. Vertėsi tik siuvimu ir gerai gyveno. Labai skaudžiai pergyvena ištrėmimą. Kalba apie savo gimtąjį kraštą – ir skruostais ritasi ašaros.

Padejavusios ir pasiskundusios sava lemtimi, sutarėme, kad ji baigs man kailiniukus siūti už darbdienius. Šius dieną nesislėpdama ir išrašė man kvitą.

Apie mano kailiniukus greit visi sužinojo irėjo pas siuvėją jų apžiūrėti. Atsirado daug norinčių juos nusipirkti. Tuoju brigadininkas Barbašinas pasiūlė mainyti į veltinius. Labai jau reikia maisto, bet veltinių dar labiau. Kasdien vis eina šaltyn, sniego dangą vis storėja. Sutarėm. Aš kailiniukus skaičiau penkis šimtus rublių, jis veltinius paskaitė irgi tiek pat. Mainai išeina lygiomis. Aš padejavau, kad mano kailiniai vertingesni už veltinius. Pirkėjas nusileido ir man pridėjo kelis kilogramus miltų ir du kibirus bulvių.

(B. d.)

LINAI (iš 7 psl.)

savo darže arba pakrūmėje. Alksnio, karklių žievės, svogūnų paviršutiniai sluogsneliai, ir dar daugiau visokių augalinių ir mineralinių priedų panaudojus, buvo išgaunamos įvairios spalvos.

Atatinkamomis priemonėmis paruošti siūlai turėjo dvi paskirtis: a) audeklo metmenys, kurie įriečiami į stakles ir b) ataudai. Apmetimui siūlai buvo imami nuo „krijelio“ ir sukami ant mestuvų, — tai specialus, bet labai paprastas prietaisas: keturkampė figūra sukama vertikaliajoje padėtyje tai į vieną, tai į kitą pusę. Tas įrankis pagelbsti nustatyti audeklo ilgį ir plotį. Nuimant nuo mestuvų toji stora siūlų dešra supinama į tam tikrą grandinę ir elgiama pagal tam tikrą tvarką, kad toji siūlų daugybė nesupintų ir be vargo būtų galima įriesti į stakles.

Kai audiniui visa medžiaga yra tinkamai paruošta, tada staklės atskiriamos dalimis sunašamos gryčion ir ten įprastoje vietoje sustatomos.

* * *

Pirmomis dienomis visos šeimos dėmesys būva atkreiptas į audimo pasirengimus. Vaikams labai įdomu, nes tai nekasdieniški vaizdai. Dažniausiai šeiminiškė viskam vadovauja. Įdedant siūlus į stakles laikosi tokios eigos: 1) siūlai suveriami į skietą, 2) suriečiami į veleną; 3) skietas pašalinamas; 4) verinama į nytis; 5) siūlai vėl suveriami į skietą; siūlai sujungiami su apatiniu vėlu; 6) nyty pakiriamos ant ratukų ir sujungiamos su pakojomis; 7) skietas įdedamas į muštuvus. Dar seka visokie užrišimai, patempimai, pataisymai, palyginimai ir galop prasideda tikrasis audimas.

Tiktai ilgametė audėja ir, galbūt, neblogo muzikantė galėtų atkurti tuos visus garsus, kurie būdavo girdimi visom staklių dalim ritmiškai veikiant. Čia sutrata pakojos, čia sugirgžda nyty; čia sutraška, čia sucypia, čia suzirzia... o virš visko dominuoja muštuvų ritmiškas stuksėjimas — per visą dieną... per visą dieną... per visą dieną...

Niekas tikrai nežino dienos, kada audeklas bus baigtas. Velenas, ant kurio suriesti metmenų siūlai vis plonėja, o tas apačioje, ant kurio susukamas audinys — vis didėja. Labai pamazu keičiasi tie du diametrai, bet pavasariui artėjant, darbas artėja prie galo. Vieną dieną, vietoje metmenų

siūlų pasirodo vėrvėmis aprašiotą lazda. Gal ryt, o gal poryt lazda priartės prie nyčių, o tas jau reiškia, kad ilgas ir labai ištvėringas darbas yra baigtas. Turi būti nemažas pasitenkinimas, malonus jausmas, — tai lyg ilgai laukta pergalės diena. Keliais adatos dygniais pabaigą užsiuvus, žirkles patvėrus: žybt... žybt... ir audeklo galas ant kelių. Abiem rankom traukiant, apatinis velenas greitai sukasi, ir kelių mėnesių darbas audėjos glėbyje.

Audeklą iš staklių ištraukus dar ne visas darbas pabaigtas. Jeigu tai lininis ar pakulinis audinys, jis dar turi pasidaryti švelnesnis, lygesnis ir visais atžvilgiais malonesnis. Arčiau ūkininko trobos visada būdavo gilesnė duobė, vadinama „sodželka“, kurioje būdavo vendans. Naujai išausta drobė atnešama prie sodželkos ir metama į vandenį taip, kad audeklas susiklostytų tokia tvarka, kad už to paties galo paėmus, būtų galima jį visą išstisai išvilkti ant pievos. Toks jau paprotys: naktį audeklas mirksta vandenyje, o dieną išvelkamas ant pievos ir taip jis baluoja prieš saulę. Kartais ir dienos metu, dar su kibiru atnešus vandens, audeklas pakartotinai palaistoma. Saulės spinduliai lino siūlą baltina ir minkština. Saulės spindulių reakcijoje lino siūlo kvapas kaskart darosi švelnesnis ir malonesnis. Nepaigailima ilgiau palaikyti, ilgiau padirbėti, kad tik audinys pasidarytų gražesnis bei malonesnis. Toks procesas turėjo tęstis apie 3–4 savaites. Tik moteris žinojo, kada drobė jau galutinai išbaltinta ir reikia ją nešti vidun išbrūžinimui. Čia vėl tam reikalui pritaikytas įrankis. Storesnio medžio gabale iškirsti du plyšiai tokio ilgio, kad visoks audeklo plotis lengvai išsitetų. Toks medinis „balvonas“ guldomas ant grindų ir drobės galas prakišamas pro plyšius taip, kad susilankstytų zig-zag forma. Du asmenys susėda prieš viens kitą ir kojomis stipriai spirdami priešpriešiais, audeklą rankomis gerokai patempę, traukia tai į vieną, tai į kitą pusę. Tokioje padėtyje audeklas lankstomas stačiais kampais yra minkštinamas, o traukiant per medines briaunas, lyginamas. Drobė perėjusi per tą paprastą brūžinimo operaciją darosi daug gražesnė ir malonesnė.

Kaimiečių išausta lininė staltiesė kvėpia pievų laukais ir gaivinančiais sodų žiedais. Storai prisukti drobės rietimai buvo šeimos pasididžiavimas.

Kai kaime pasitaikydavo vestuvės, visų dėmesys būdavo atkreipiamas į nešamas kraičio skrynias. Jeigu jau ni vyrai, palenktais sprandais, sunkiai

kelia į ratus dideles, sunkias skrynias, tai reikšdavo, kad jaunasis gauna labai gerą pačią. — Toks gerumas tuoju ir pasireikšdavo, nes jaunoji šeiminkė kiekvienam pajauniui padovanodavo po „stuomenį“ drobės. (Vienas stuomo yra tiek drobės, kad galima pasiūti marškinius su rankovėmis).

Tose kraičių skryniuose kartais būdavo labai įdomių dalykų. Darbšti kaimo mergaitė prisausdavo tiek visokių audinių, kad jos vargingame gyvenime vis būdavo iš ko dasidurti. Šalia jos pačios išsiauštų, neretai, būdavo prikrauta jos mamytės ir net bobutės gražiai išaustu rankšluosčių, drobių ir staltiesių. Reikia atkreipti ypatingą dėmesį, kad bobutės austos staltiesės būdavo neprastesnės už ankėdės, daug vėlesniais laikais išaustus audinius. Norisi padaryti prielaidą, kad ir dabartinėse Lietuvos žemdirbių skurdžiose patalpose, dar yra užsilikusių senovės kaimietiškių audinių liku-

tėlis, kurio amžius galėtų siekti virš simto metų. Lietuvos moteris mokėjo pagaminti, ir sugebėjo ilgus metus išlaikyti. Lietuvių surengtose rankdarbių parodose dar galima pamatyti tų nuostabaus grožio kūrinių, tik su apgailestavimu konstatuojama, kad ateityje tokie eksponatai pradės retėti, nes jų niekas nebegamins. Linų nepaprastai sudėtingas apdirbimas jau yra praeities dalykas — tai Lietuvos lino istorija.

Jau po pirmojo pasaulinio karo toks varginantis ir kruopštus linų apdirbimas pradėjo nebeapsimokėti, ir linų sėjimas metai iš metų vis mažėjo. Tačiau gyvenantieji arčiau modernių linų apdirbimo punktų arba turėdami kitokių palankesnių aplinkybių linų sėjimą išplėtė. Kurį laiką prieš antrąjį pasaulinį karą Lietuvos linų pramonė ir eksportas užsienin padidėjo ir Lietuvos ekonominėje plėtoje buvo užėmęs svarbią vietą.

* * * (MOTERIS)

MŪSŲ ŽINIOS

INTERIORO LIETUVIAI

ITU, SP.

Santa Casa de Misericordia jau virš 20 metų dirba Jonas Šoliūnas, ilgametis Mūsų Lietuvos skaitytojas, atvykęs iš Piedade apylinkių gydytis ir pasilikęs ligoninėje tarnauti, atlikdamas savo pareigas net daugiau, negu reikalaujama.

Kalbėdamas su kun. A. Saulaitiu pereitą savaitę, J. Šoliūnas pratarė: „Mes lietuviai, gyvendami svetimame krašte, turime stengtis ypatingai vieningi būti, o tada ir kiti mums padės“.

J. Šoliūnui neteko ltu sutikti kitų lietuvių. Jo šeima, kurioj yra dvi dukros ir sūnus, gyvena Piedade miestelyje.

ELIAS FAUSTO, SP.

Čia seniau gyveno Juozas Juzėnas, dabar persikėlęs į São Paulį. Vietiniai sako, kad lietuvių šeima gyvena Cardeal vietovėje.

INDAIATUBA, SP.

Vienintelis šiose apylinkėse likęs lietuvis yra Jonas Dambrauskas, kilęs iš Alytaus valsčiaus, taip pat ilgametis ML skaitytojas. Jau 25 metus turi batų, skrybėlių ir marškinių krautuvę Casa Indaiatubana, Rua Bernardo de Campos, 350, pačiame Indaiatubos centre. Seniau čia ir Itaiči gyveno kelios kitos lietuvių šeimos, bet jos arba išsikėlė arba mirė.

Kaip ir kiti interioro lietuviai, J. Dambrauskas pažymi, kad negalintiems São Paulo lietuvių parengimuose dalyvauti šių SP. renginių aprašymai Mūsų Lietuvoje nėra tokie įdomūs. Norėtų daugiau žinių apie Lietuvą. Kun. A. Saulaitį J. Dambrauskas, kaip ir kitose vietose pavieniui gyvenant lietuviams, stebina gražia ir sklandžia lietuvių kalba, nors retai kada su kitais susitinka, ir taip pat daugelio rūpestis, kad lietuviai savo tarpe būtų vieningi, kaip japonai ar žydai.

SUSITIKO VYČIAI

Praeitą sekmadienį, lapkričio 17, šv. Kazimiero parapijos salėje buvusio Vyčio choro choristai turėjo vaišes. Džiaugėsi po dvidešimt metų vėl draugėn susirinkę, vaišinosi. Jie pridainavo daug gražių dainų, kai kurias net keturiais balsais.

Sudėtinėse vaišėse dalyvavo virš 30 buvusio Vyčio choro dainininkų ir draugų, kaip broliai Šatai, Feliksas Girdauskas, Vladas Jurgutis su žmona, Liudas Ralickas... Nutarė po pusmečio vėl susirinkti.

MŪSŲ ŠOKĖJAI

„Nemuno“ ansamblis lapkričio 24, sekmadienį, nuo 15 iki 16 val. šoks lietuvių tautinjus šokius Persiko šventėje, Mogi das Cruzes – Salesópolis vieškelio 10-tame kilometre. Kitų tautų šokėjai pasirodys ištisą dieną šeštadienį ir sekmadienį.

Visi apylinkės lietuviai kviečiami atvykti savųjų šokėjų pasižiūrėti.

Illinois Lietuvių Gydytojų Draugija skelbia pramoginės (astradinės) dainos konkursą.

Premijom skiria \$ 1000. Pirma vieta \$ 500, antra \$ 300 ir trečia \$ 200.

Jury Komisijon pakviesti muzikai: Alice Stephens, Balys Pakštas, Faustas Strolia ir Alvydas Vasaitis, rašytojas Aloyzas Baronas ir Illinois Gydytojų Draugijos atstovas Dr. Alicija Ruibys.

Pageidaujama, kad kompozicija ir tekstas būtų sukurtas laisvajame pasaulyje esančių lietuvių kompozitorių ir poetų. Jei žodžiai ne kompozitoriaus sukurti, tai dėl teksto kompozitorius susitaria su poetu.

Pageidautinas šokių ritmas, taip pat kad kūrinys susidėtų iš posmų (verse) ir priedainio (refrano). Melodinėje slinktyje galima pasinaudoti lietuviškais motyvais. Prašoma pridėti akordus, kad kūriniu galėtų naudotis akordionistai ir gitaristai. Kūrinio ilgumas pageidautinas 32 taktų.

Konkursui kūriniai prašomi atsiųsti ligi sausio 31 d. 1975 m. (pašto data).

Kūriniai pasirašomi slapyvardžiu, o

DĖMESIO --

1. Jau ruošiamas KALĖDINIS ML numeris, su Kučių apeigomis lietuviškai ir portugališkai. Tad galėsit jį nusiųsti lietuviškai mažiau suprantantiems tautiečiams bei bičiuliams brazilams. Užsisakykite iš anksto.

2. Galite perduoti savo KALĖDINIUS bei NAUJŲJŲ METŲ sveikinimus per MŪSŲ LIETUVĄ.

Sveikinimo tekstas (ir Cr\$ 25) turi būti įteiktas redakcijai ne vėliau kaip gruodžio 10 dieną.

RASO SKAITYTOJA:

A.V.B. iš Raul Soares, Minas Gerais:-

Aš gavau ir įdomiai skaitau „Mūsų Lietuvą“, nes, matyt, kad kas metai jis vis eina geresnis. Mažas laikraštėlis, bet atneša daug žinių, ne tik iš Brazilijos, bet ir iš viso pasaulio... Siunčiu Jums „Vale Postal“ užsimokėję už 1975 m. prenumeratą...

atskirame voke įdedami kompozitorių-poeto vardai.

Preimijuotų kūrinių pirmoji laida priklauso Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijai. Dėl kitų kūrinių tariamasi atskirai.

Kompozicijas siųsti: Dr. A. Ruibys, 6753 So. Rockwell Ave, Chicago III, 60629, U.S.A.

V a l d y b a

Nuoširdžiai dėkojame mieliem giminėm, kaimynams, draugams, pažįstamiems ir visiems tautiečiams, dalyvavusiems mano vyro ir mūsų mielo tėvelio ir uošvio, a.a. Silvestro Šermukšnio šermenyse, išlydėjimo Mišiose, laidotuviuose bei pareiškusiems mums užuojautą ar kitaip prisidėjusiems.

Žmona Ona, sūnus Jonas, dukros Izabelė ir Marija žentai ir vaikaičiai

P A D Ė K A

Reiškiame širdingą padėką Vila Zelinos šv. Juozapo parapijos klebonui kun. J. Šeškevičiui, taip gražiai atlikusiam gedulingų Mišių ir laidotuvių apeigas A. A. Silvestro Šermukšnio, ir šv. Juozapo Bendruomenės chorui, ypač chorvedžiui V. Tatarūnui už giedojimą per gedulingas Mišias.

Jonas Šermukšnis, Izabelė Šermukšnis Passarelli, Marija Šermukšnis Braido

RAMUTIS IDIKA
FOTÓGRAFO

Fotos para Publicidade, Cromos, traço, retoque americano, etc.
RUA ITAPIRA, 132 - MOÓCA
Tel. 279-2666

MŪSŲ MIRUSIEJI

SILVESTRAS ŠERMUKŠNIS

gimęs 1899 XII 31 Suvalkijoje, atvykęs Brazilijon 1927 metais. Velionis dirbo Antarktikoje 33 metus. Gyveno Zelinoje. Daug prisidėjo priešv. Juozapo bažnyčios įrengimo ir lietuvių parapijos veiklos. Mirė lapkričio 12, palaidotas São Caetano Ceramikos kapinėse. Liūdesyje paliko žmoną, suaugusią dukteris ir sūnų.

GERIAUSIA KALĖDINE DOVANA Tautiečiui: ML prenumerata 1975 metams.

Kas savaitę ji aplankys Jūsų bičiulį; ir ištisus metus jam Jus primins.

Užsakykite ML savo giminei, draugui, bičiuliui.

ML prenumerata 1975 metams yra 50 kruz.

VEIKLOS KALENDORIUS

LAPKRITIS

23 - Ateitininkų susirinkimas V. Zelinoj (19 val.)

24 - Kristaus Karaliaus šventė;
- Lietuvos kariuomenės diena;
- 15 val. „Nemunas“ šoka Persikų šventėje Mogi das Cruzes;
- Šv. Juozapo Vyrų B-jos piknikas.

30 - Literatūros vakaras Rua Lituânia, 20 val.

GRUODIS

1 - Imigrantų diena, R. Tutoia, 1125;
- LKB-nės Choro pietūs

6 - Akademikų vakariene

6-7 - PLJ Kongreso Jaunimo studijų diena gamtoje

14 - Museu do Presépio pasirodymas

15 - Šv. Metų atšaidai katedroj (15 val.)

20 - Šv. Kazimiero parapijos „Maldos už Lietuvą“ diena.

21 - Lietuvių vikarijato Rio de Janeiro „Maldos už Lietuvą“ diena.

23 - Šv. Juozapo parapijos „Maldos už Lietuvą“ diena.

31 - N. Metų sutikimas

MŪSŲ ŽINIOS

TOKIO SUSIRINKIMO LIETUVIAI DAR NETURĖJO.

Vatikano II nutarimai yra Šventosios Dvasios balsas mūsų laikams.

Ir lietuviai turi žinoti ką jie rašo. Dokumentams studijuoti visi renkamės gruodžio 8 dieną 15 val. Jaunimo Namuose. Pirmajame susirinkime bus kalbama apie pasauliečių vaidmenį bažnyčioje.

Pasauliečių apaštalavimo dokumentą pristatys p. Angelina Tatarūnienė ir p. Aleksas Vinkšnaitis, o dokumentą apie pasauliečių vietą bažnyčioje – advokatai Vincas Tubelis ir Pijus Butrimavičius. Paskirkime šią dieną šiam tikslui.

Lapkričio mėn 17 dieną klebonijoje posėdžiavo Naujųjų Metų sutikimo komisija. Buvo aptarta šventės rengimo būdas, tvarka, salės papuošimas, pakvietimų pagaminimas ir kiti reikalai susiję su parengimu. Stengiamasi, kad šventė visiems būtų maloni.

Posėdyje dalyvavo: Stasys Maželis, Viktoras Tatarūnas, Jonas Bagdžius, Angelika Triubienė, Albertas Magila, Ona Guigienė, Ona Lašinskienė, Jonas Makusevičius, Kazimieras Mikalauskas, Adelė Baltrušaitienė, Vitas Tumas ir kun. J. Šeškevičius.

LITERATŪROS VAKARAS

Metinis viešas literatūros vakaras bus šio mėn. 30 d. 20 val. Lietuvių Sąjungos būstinėj, Mookoj. Vakara ruošia Literatūros Ratelis. Įėjimas laisvas.

ŠVENTKELIONĖ KATEDRON

Abi parapijos kartu ruošia lietuvių šventkelionę į São Paulo katedrą Šventųjų metų atleidams įgyti. Šventkelionė bus gruodžio 15 dieną; apeigos katedroj prasidės 15 valandą.

MAUÁ DVIDEŠIMTMETIS

Mauá miestas buvo atskirtas nuo Santo André 1954 metais. Tais pačiais metais pirmuoju klebonu paskirtas kun. Aleksandras Arminas, 1962 m. pakeltas į prelatus. Nuo lapkričio 20 iki gruodžio 8 miestas mini 20-ties metų sukaktį. Gruodžio 7 savivaldybėje įteiks prel. A. Arminui Sidabro ženymenį kaip vienam iškilų Mauá gyventojų.

Lapkričio 23, 20 val. miesto teatre, R. Vitorino Dell'Antonia, 129, koncertuoja Imaculada Conceição choras, turįs 60 narių, ir 1957 metais prel. Armino, dabartinio viėneto globėjo, įsteigtas.

Lapkričio 24, 20 val., Imaculada Conceição bažnyčioje groja

Guarulhos simfoninis orkestras, kurio, šio religinio koncerto, globėju yra klebonas prel. Arminas.

Gruodžio 6, 20 val. bažnyčioje koncertuoja São Paulo valstijos simfoninis orkestras.

JAPONŲ VAKARIENĖ

Japonų kultūros draugija XI 12 pakvietė į savo rūmus miesto centre devynių tautybių atstovus, dalyvavusius rugsėjo mėn. III-ioje tarptautinėje šokių ir dainų šventėje, kurią ši draugija ruošė.

Kiekviena tautybė atnešė savo valgių ir gėrimų tarptautiniam stalui, papuoštam tautų vardu ir vėliavėle. Lietuviškus valgius atstovavo trijų šeiminingų paruoštas kugelis ir krupnikas.

Kartusu Nemuno vadovu ir mokytoju Jonu Lukoševičium vakarienėje dalyvavo dar Elena Bareišytė, Silvija Bendoraitytė, Kristina Valavičiūtė, Sonia Giostri, akordeonistas Reinaldas Putvinskis ir kun. A. Saulaitis.

Vakarienės metu trumpai kalbėjo įvairūs japonų draugijos pareigūnai, o po to rodytas pusvalandžio filmas iš tarptautinės šventės. Japonai parengimo likutį išdalino šokių grupėms. Be šeiminingų ir lietuvių dalyvavo peruviečiai, ispa-

rainiečiai ir škotai.

AKADEMIKŲ POSĖDIS

Lietuvių Akademinio sambūrio susirinkimas kviečiamas gruodžio mėn. 1 d., sekmadienį, 16 val., pas adv. Algirdą Sliesoraitį, Rua Almirante Barroso, 778 – Brooklin, tel. 275-6241.

RIO DE JANEIRO URŠULĖ GAULIENĖ 80 METŲ

Lapkričio 10 dieną lietuvių kopyčioje prie katedros virš 80 tautiečių dalyvavo šv. Mišiose Uršulės Gaulienės aštuoniasdešimtojo gimtadienio proga.

Mišias laikė klebonas prel. Pijus Ragažinskas. Po mišių vaisės parapijos patalpose, kuriose dalyvavo trys sūnūs su šeimoms – Antanas, Kazimieras ir Romualdas, taip pat ir giminaitis Petras Gaulia iš São Paulo.

Patį gimtadienį, lapkričio 6, lietuviai ir kitataučiai draugai dalyvavo Mišiose ir vaisėse Santanos bažnyčioje netoli U. Gaulienės buto. Pamaldas laikė lietuviams pažįstamas lenkų kilmės kunigas.

OÉÉÉ, KLAUSYKITE VISI:

L. K. BENDRUOMENĖS CHORAS

Šv. Cecilijos Šventės proga gruodžio 1 d. 12 val. ir 30 min. Jaunimo namuose ruošia **IŠKILMINGUS PIETUS SU PROGRAMA**

Visi lietuviai kviečiami dalyvauti. Pakvietimai galima įsigyti pas choristus ir V. Zelinos klebonijoje.

ŠAUNŲ NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ

Visiems lietuviams ir jų draugams šiemet rengia L. K. Švento Juozapo Bendruomenė ir Choras Seselių Pranciškiečių Salėje.

Pradžia 22 val.

Visi kviečiami dalyvauti. Pakvietimai ir staliukai pas choristus, rengimo komisijos narius ir V. Zelinos klebonijoje.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS. PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS. MINI-SOMBRINHAS. TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual 104.510.577

C. B. C. 00.983.999/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-9577 - (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSŲ LIETUVA

NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Director responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: P. Dauginis

METINĖ PRENUMERATA: 36 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 170 kr. Paskiro numerio kaina: 70 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekių rašyti „Pedro Dauginis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenuodoti raštai grąžinami tik autorini prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėju nuomone. Už skelbimų kalba ir turinį redakcija neatsako. L aikraštis spausdinamas antradieni. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai įteiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietu.